І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXVIII, Ч. 142. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 27-го ЛИПНЯ 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JULY 27, 1962 No. 142. VOL. LXVIII.

ПОРТО РІКО САМЕ ВИРІШУЄ СВОЮ ДОЛЮ

ПРЕЗИДЕНТ КЕННЕДІ І ГУБЕРНАТОР МУНЬОЗ ПОГОДЖУЮТЬСЯ НА ПЛЕБІСЦИТ

Губернатор Порто Ріко Люіс Муньоз Марін

Вашингтон. — Президент Кеннеді і порторіканський губернатор Люіс Муньоз Марін погодилися в тому, щоб Порто Ріко окремим плебісцитом вирішило свою долю, голосуючи за те, чи воно хоче бути окремим 51-им стейтом ЗДА, незалежним, чи мати становище Коммонвелту, як це є тепер, але статус Коммонвелту треба б поліпшити. Президент Кеннеді висловив свою думку в цій справі в окремому листі до губернатора Муньоза. Лист Президента передав віце - президент Линдон Б. Джансон губернаторові Муньозові з приводу відзначування 10-річчя порторіканського Коммонвелту. 10-го липня губернатор Муньоз написав був листа до президента Кеннеді, в якому інформував його про те, що він плянує просити порторіканську Леґіслятуру про ухвалення закону, згідно з яким самі порторіканці мали б за допомогою плебісциту висловитися про дальшу долю острова та про його майбутній статус. В цьому плебісциті, заявив губернатор, населення могло б вибирати між повною незалежністю, статутом стейту ЗДА, або поправленим статусом Коммонвелту. Губернатор Муньоз писав Президентові, що „вороги і фальшиві приятелі ЗДА і Порто Ріко оскаржують ЗДА, що статус Коммонвелту не відповідає бажанням порторіканського народу", і що порторіканський нарід не має можности висловити свобідно свою волю, бо теперішній статус Коммонвелту є тільки окремою формою американського колоніялізму. Плебісцит, писав Муньоз, вияснить всім цю справу. Президент Кеннеді відповів, що немає причини, чому порторіканський нарід не міг би висловитися в цій справі та заявитися за статусом Коммонвелту, стейту ЗДА або повною самостійністю. Коли б порторіканці хотіли, щоб їхня країна була стейтом ЗДА, або самостійною державою, тоді Конґрес ЗДА мусів би ухвалити відповідний закон в цій справі. В політичних колах гадають, що є неправдоподібно, щоб населення Порто Ріко хотіло жити в стейті ЗДА, або щоб домагалося повної самостійности. Теперішній губернатор Муньоз дістав був у вибрах 1960-го року 58% голосів, а кандидат, який домагався повної незалежности мав тільки 3% голосів. Муньоз є за те, щоб Порто Ріко творило Коммонвелт із ЗДА, але статус цього Коммонвелту треба б дещо змінити. Муньоз домагається плебісциту тепер, бо, на його думку, є прихильні настрої серед виборців для того, щоб ухвалено статус Коммонвелту. Економіка розвивається добре, і статус Коммонвелту дає великі користі населенню і в ділянці економічній та політичній. Губернатор використав нагоду 10-річчя Коммонвелту, і хоче цю справу вирішити на постійно, щоб змусити замовкнути всіх тих, які говорять про американський колоніялізм в Порто Ріко. Статус Коммонвелту є корисний для населення Порто Ріко, яке є і громадянами ЗДА, та може без обмежень прибувати до цієї країни, але не має обов'язків американських громадян. Порторіканці не платять податків для ЗДА, але дістають фонди із Вашинґтону на будову шляхів, шкільництво і на добродійні цілі. Коли б Порто Ріко стало стейтом ЗДА, то воно втратило б річно коло 187 мільйонів долярів. Коли б було самостійне, то мусіло б втримувати і свою армію для оборони.

Помер сенатор республіканець Генрі С. Дворжак

Вашинґтон. — 23-го липня помер в 67-му році життя сенатор - республіканець з Айдаго Генрі С. Дворжак. Його похорон мав відбутися 26-го липня на Крайовому Цвинтарі в Арлінґтоні. Сенат перервав свої праці в дні 24-го липня, щоб відзначити цю сумну подію. Смерть настала від серцевої недуги, на яку покійний занедужав був вдома, і перевезений до шпиталю Джорджтавнського університету, помер. Провідник демократів в Сенаті Майк Менсфілд із Монтани заявив, що він відчуває і особисту втрату, бо покійний сенатор був не тільки добрим сенатором, але і добрим сусідом. Сенатор Г. С. Дворжак належав до консервативної групи республіканських сенаторів і гостро виступав проти „соціялістичних" урядів Гаррі С. Трумана та Джана Ф. Кеннеді. Від 1938-го року він був конґресменом до 1946-го року, коли став сенатором на місце померлого сенатора Джана Томса. Тепер в Сенаті є 64 демократи і 35 республіканців.

У СВІТІ

● Сімнадцять років після закінчення другої світової війни 6,300 німецьких дітей все ще шукають за своїми батьками, з якими вони були розлучені під час воєнних дій.

● Британський Скотленд Ярд призначив спеціяльного дедектива для нагляду над охоронними влаштуваннями, встановленими для забезпечення лондонських ґалерій і музеїв перед крадежами мистецьких предметів. Прізвище цього дедектива, який займає пост головного суперінтендента в Скодленд Ярді, — Джан Маннінґс.

● У Ватикані розглядають тепер справу беатифікації — значить проголошення святим філядельфійського єпископа Джана Непомука Ноймана, чеха з походження, католицького місіонаря і потім єпископа Філядельфії в роках 1852-1860. Мощам Ноймана приписують чудесне уздоровлення однієї філядельфійської жінки в 1923 році й одного філядельфійця в 1949 році.

● Заступник Ізраїльського міністра оборони Шімон Перес заявив, що ізраїльський уряд зробить усе можливе, щоб вдержати рівновагу збройних сил між Ізраїлем і його арабськими сусідами, зокрема Єгиптом. Була викликана ця заввага фактом, що Єгипет випродукував і випробував чотири ракети невеликого засягу.

● Військовий суд в Атенах засудив провідника грецької комуністичної партії Фокіона Ветаса на досмертну в'язницю в користь комуністичних країн. Ветас був професором математики і членом Центрального Комітету комуністичної партії, яка в Греції поставлена поза законом.

Спільна Конґресова конференція схвалила на оборону понад $48 більйонів

Вашинґтон. — Спільна Конґресова Конференція 25-го липня схвалила на оборону цієї країни суму дол. 48,136,247,000, що є на дол. 229 мільйонів більше від того, чого домагався президент Кеннеді. Спільна Конференція відкинула апель секретаря оборони Роберта С. МекНамари, щоб в останній редакції бюджетового законопроєкту скреслено ті місця, де говориться про те, що Крайова Ґвардія мусить виносити 400,000 ґвардистів, а армійські резерви 300,000 резервістів. Департамент оборони плянував зменшити число ґвардистів на 33,000, а резервістів армії на 25,000. Конґрес збільшив оборонний бюджет тим способом, що призначив на будову далекосяжних бомбовиків РС-70 суму дол. 362,600,000, хоч уряд проєктував на цю ціль тільки дол. 171 мільйон. Уряд не хоче продукувати більшого числа цих бомбовиків, бо за кілька років вони будуть перестарілі тому, що їх місце займуть далекосяжні ракети. Конґрес не погоджується з цим урядовим становищем, бо, на його думку не можна обмежуватися тільки до одного роду зброї, і поруч далекосяжних керованих ракет для оборони ЗДА треба і далекосяжних швидких розвідувальних бомбовиків.

Президент схиляється до негайного зменшення податків

Вашинґтон. — З поінформованих джерел подають, що президент Кеннеді волів би, щоб пляноване урядом зменшення корпораційних і особистих податків було переведене якнайшвидше, в найкращому інтересі господарства країни. Президент мав поінформувати лідерів Конґресу, що уряд запропонує відповідний законопроєкт уже в наступному місяці, якщо матиме обіцянку швидкої акції Конґресу. З дотеперішніх повідомлень відомо, що уряд вважає за потрібне і можливе зменшити податки на яких 7 більйонів долярів річно, що збільшило б бюджетовий недобір в році, який почався 1-го липня ц. р., до приблизно 10 більйонів долярів. Ще не вирішена справа зменшення корпораційних і особистих податків, але передбачається, що зменшення податків від особистих прибутків зменшило б бюджетові вплиги до цього джерела на десять відсотків. Це не значить, що всі податки від особистих прибутків будуть зменшені на десять відсотків, бо ця відсоткова стопа може різнитися відповідно до висоти особистих прибутків. Конґресова Комісія Способів і Засобів, яку очолює конґресмен Вілбор Міллс, демократ з Аркенсо, вже цього тижня починає переслухування „про стан економіки", мавши на увазі податкові пропозиції уряду.

Індекс цін в червні виносить 105.3 відсотка

Вашинґтон. — Статистичний Відділ при департаменті праці стверджує, що індекс цін в червні цього року становив 105.3 відсотка в порівнянні з пересічними цінами в роках 1957-1959, на 0.1 відсотка більше, як в травні цього року. Подорожчання овочів та харчів спричинило збільшення індексу цін. Від січня ц. р. індекс цін збільшився на 0.8 відсотка, а від червня минулого року до червня ц. р. на 1.3 відсотка. Заробітна тижнева платня робітника з трьома членами родини становили в червні дол. 85.91, на 18 центів більше, як в травні ц. р., а самотній робітник заробляв в червні на 19 центів більше від травня — дол. 78.24. Сподіваються, що індекс цін на товари щоденного вжитку і за виконану працю в липні ц. р. також дещо збільшиться.

Президент наказав головам урядових аґенцій приймати на працю жінок

Вашинґтон. — Президент Кеннеді видав наказ головам всіх урядових аґенцій негайно покінчити з обмеженням, яке досі існує у прийманні на працю жінок. „Я змагаю до того, заявив Кеннеді, щоб в урядовій службі не було жадної дискримінації, і щоб всі без будь-якої різниці мали однакові права дістати працю та авансувати". Президент сказав, що він діє внаслідок опінії свого брата, генерального прокуратора Роберта Кеннеді, який звернув йому увагу на те, що Президент має право реґулювати справу затруднення в урядових аґенціях. З Білого Дому вияснили, що це зарядження Президента є в згоді з тими рекомендаціями, які предложила йому Комісія в справі статусу жінок. Ця комісія домагається, щоб жінки на основі своїх кваліфікацій і здібностей могли займати відповідні становища в урядових аґенціях, в яких досі жінкам важко було дістати працю.

Мати Президента заявляє, що вестиме виборчу кампанію в користь наймолодшого сина

Вашинґтон. — Мати Президента 72-річна пані Ровз Кеннеді заявила на пресовій конференції в Білому Домі, що вона цього року вестиме виборчу кампанію в користь свого наймолодшого сина Едварда, який старається про номінацію на сенатора в стейті Массачусетс та вибір на цей пост восени цього року. Вона заявила, що певна вибору Едварда, і сказала, що він просив її про допомогу під час виборчої кампанії. Пані Кеннеді не погоджується з тими, які виступають проти так званих „політичних династій". Вона сказала, що обов'язком всіх є служити своїй батьківщині на урядових становищах. Вона була горда з того, що більше як 20 років тому президент Ф. Д. Рузвелт покликав був її чоловіка Джозефа Кеннеді та запропонував йому пост американського амбасадора в Лондоні. Кожний повинен уважати честю для себе служити своїй країні, і тому не до речі є висміювати так звані „політичні династії", коли з якоїсь родини кілька осіб працює в політичній ділянці. Пані Кеннеді з найбільшим признанням говорила про свого сина Джана, який є президентом ЗДА. Вона сказала про нього: „Він є вдоволений із своєї праці і, здається, відповідає всім її вимогам. Це є величезна відповідальність, бо так багато залежить від його рішень".

Розходження в поглядах на організацію департаменту науки й технології

Вашинґтон. — Сенатська Комісія Урядових Операцій веде переслухання в справі організації окремого департаменту науки й технології. В Комісії зізнавав директор Крайової Наукової Ради д-р Алан Т. Вотерман, який заявив, що покищо ця справа не є дозріла до вирішення, бо треба б багато часу, щоб вистудіювати, як мав би працювати новий департамент. Але інший свідок розходжувався з таким поглядом. Президент Розвиткової Корпорації Ренд, Дж. Ренд із Ню Йорку сказав таке в цій справі: „На мою думку ми не можемо дозволити собі на те, щоб чекати три або й чотири роки", і тому треба вже тепер здійснювати цю справу. Окрема Комісія почала вивчати можливість реорганізації всіх урядових агенцій, що займаються справою науки й технології. Ця Комісія має 30-го квітня 1963-го року здати звіт Президентові, і 30 днів після того має припинити свою працю. Ренд сказав, що треба більшої координації між працею урядових агенцій. Д-р Вотермен боїться, щоб справа науки й технології не була централізована в урядовій агенції.

Раск вертається до Вашинґтону після безуспішних розмов з Громиком про Берлін

Женева. — В середу, 25-го липня, державний секретар Дін Раск ще намарне очікував телефону від совєтського міністра закордонних справ Андрея Громика з евентуальною пропозицією продовжувати їхні спільні розмови для злагіднення зв'язаної з Берліном політичної кризи. Не діждавшись телефону, Раск спакував свої валізи та відлетів до Вашинґтону. Входячи до літака, Раск не мав що ані додати ані віднята до американських офіційльних повідомлень після кожної наради Раска з Громиком, в яких коротко стверджено, що розмови не мали успіху. Державний секретар перебував у Женеві на конференції, в результаті якої вже підписано порозуміння про незалежність і невтральність Ляосу. Після підписання договору та після останньої розмови з Громиком Раск ще деякий час затримався в Женеві, в очікуванні, що Совєти ще схочуть переговорювати. Не діждавшись вияву такої охоти та не повідомляючи про свій виїзд, Раск покинув Женеву.

Амбасадор Томсон повних п'ять годин прощався з Хрущовим

Москва. — Дотеперішній американський амбасадор в совєтській столиці, Лювелин Е. Томсон, що закінчує свою амбасадорську функцію в Москві, склав в середу, 25-го липня, прощальну візиту совєтському диктаторові Нікіті Хрущову і розмовляв з ним повних п'ять годин. Після своїх відвідин амбасадор Томсон заявив, що розмова „була цікава і відносилася до багатьох тем", але також і „нічого не змінила" в теперішньому совєтсько - американському відношенні до важливіших проблем. Томсон також заявив, що Хрущов не передав президентові Кеннеді жадного формального послання, але „просив поінформувати" президента Кеннеді про різні обговорювані під час цієї зустрічі справи. Амбасадор Томпсон виїжджає з Москви в п'ятницю, 27-го липня, після п'ятьох років амбасадорської служби в совєтській столиці. На його місце приходить теперішній асистент державного секретаря в европейських справах, Фой Д. Коллер, який мав би приїхати до Москви у вересні.

ЗДА вимагають від Ляосу негайного звільнення американських та інших полонених

Вієнціян, Ляос. — Амбасадор ЗДА до Ляосу Леонард Унґер звернувся до діючого ляоського прем'єра і провідника ляоської лівиці князя Суфанувонґа з вимогою відновити переговори в справі звільнення американських, філліпінських та інших вояків узятих в полон ляоськими невтралістами і прокомуністами протягом останніх двох літ. Князь Суванувонґ, який не зважаючи на те, що йому доручено докладну листу усіх полонених, заявив, що йому невідомо, скільки цих вояків перебуває в полоні, але обіцяв тепер Унґерові перевести всі потрібні заходи для їх звільнення, і зокрема зібрати усіх у відповідних збірних таборах, щоб відправити їх додому. В дальшому князь Суванувонґ викручувався, що він мусить заждати ще на поворот прем'єра Суванни Фуми з Женеви, але під тиском вимог американського амбасадора він погодився започаткувати заходи в цій справі. Згідно із списком амбасадора, за останніх два роки пропало без вісти і находяться мабуть в полоні 16 американців і два філіппінці. Про шістьох із них є відомості, що вони живуть.

Французький амбасадор вертається до Москви

Париж. — Тут офіціяльно повідомлено, що амбасадор Моріс Дежан знову повернувся до Москви після більше ніж чотирьох місяців свого перебування в Парижі „на консультації", на яку закликав його президент де Ґоль в березні минулого року, після того, як Москва офіціяльно визнала тодішній революційний уряд Альжиру. Тоді також французький уряд рекомендував совєтському урядові, щоб він і відкликав „на нараду" також свого амбасадора з Парижа. Повідомлення про поворот амбасадора Дежана до Москви та передбачуваний також поворот совєтського амбасадора до Парижа є рівнозначні з відновленням нормальних дипломатичних відносин між обома країнами.

В СССР засуджено 16 осіб до розстрілу за спекуляцію і хабарництво

Москва. — Згідно з повідомленням часопису „Совєтская Киргизія", у процесі, що відбувався у Фрунзе протягом чотирьох і пів місяця і закінчився останніми днями, засуджено до смертної кари, крім чотирьох підсудних, про вирок смерти для яких вже були повідомлення в совєтській пресі, ще шістьох інших підсудних, між ними одного, який займав високе становище в совєтському міністерстві фінансів. Прізвище цього засудженого на смерть — К. Деґтярев. Він був керівником одного із департаментів у згаданому міністерстві і своє становище мав використовувати для брання хабарів від совєтських громадян, які зверталися до цього міністерства в справі належних їм платностей чи рекомпенсат. Між засудженими на смерть є ще Бекжан Дюшалієв, колишній голова плянового комітету Киргизької ССР і І. Ахун, директор плянового й економічного департаменту в господарській раді цієї республіки. Вісьмом підсудним у цьому процесі присуджено по 15 років в'язниці. В тому ж самому часі у Краснодарі на Кубані засуджено до кари смерти після 7-денного процесу шістьох совєтських громадян, обвинувачених у приналежності до гітлерівських СС-івських з'єднань під час другої світової війни й у винищуванні жидів у Польщі, і трьох на покарання в'язницею по 15 років. Якщо судити за прізвищами, то між підсудними в Краснодарі було двох німців, трьох росіян, трьох українців й один татарин.

АЛЬЖИР В ОБЛИЧЧІ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІЙНИ: АЛЬЖИРЦІ Б'ЮТЬСЯ З АЛЬЖИРЦЯМИ

ВІЙСЬКОВІ З'ЄДНАННЯ БЕНА БЕЛЛІ ЗАЙНЯЛИ РАЙОНИ КОНСТАНТІН І БОН. — БЕН КЕДДА ЗАКЛИКАЄ ДО ЗГОДИ

Альжир. — Військові з'єднання, прихильні до віце-прем'єра Бена Беллі, захопили — після коротких боїв ранком 25 липня ц. р. із військами льояльними до Тимчасового Уряду, очолюваного Беном Кеддею — контролю в областях міст Константін і Бон у північно - східньому Альжирі. У боях мало згинути, згідно з непідтвердженими ще повідомленнями, двадцять і п'ять альжирських вояків. Бен Белля і його прихильники заявляють, що їм нічого невідомо про ці „інциденти" і що вони не беруть на себе за них відповідальности. Два найбільш запеклі противники Бена Беллі, віце-прем'єри Тимчасового уряду Белькасем Крім і Мохаммед Будіяф виїхали із столиці Альжиру в укріплені гірські райони Кабилії і звідти проголосили заклик до боротьби з „фашистською диктатурою" Бена Беллі. З їх головної кватири в Тізі Узу, що є столицею Кабилії, повідомлено, що Крім і Будіяф вислали в область Константін три батальйони війська, щоб звільнити її з-під окупації військових з'єднань Бена Беллі. Прем'єр Тимчасового Уряду Бен Кедда, який одинокий з-поміж його членів, залишився в Альжирі, виступив у радіо із закликом до згоди і посднання, щоб відвернути загрозу громадянської війни в Альжирі, яка — за його словами — після боїв в районах Константін і Бон стала цілком реальною. Бен Кедда перестеріг водночас із цим, що поглиблення внутрішнього роздору між альжирськими націоналістами ставить Альжир перед загрозою інтервенції французьких збройних сил. Віце - прем'єр Будіяф, який виїхав з Альжиру до Кабилії, заявив там, що наїзд на Бон і Константін був запланований заздалегідь Беном Беллею і його прихильниками і що всі патріотичні сили країни повинні об'єднатися проти людей, які ставлять Альжир перед загрозою громадянської війни. Віце-прем'єр Бен Белля, провідник політично - військової фракції, антаґоністичної до Бена Кедди, перебуває тим часом в Тіярет, 175 миль на південний захід від міста Альжиру і мав би прибути під кінець цього тижня із більшістю членів запропонованого ним політичного бюра до Альжиру. В політичних колах думають, що в цьому Бен Белля не матиме поважнішого спротиву збоку військових з'єднань льояльних до Бена Кедда, бо головні його антаґоністи Крім і Будіяф перебувають в Кабилії, надто віддаленій від столиці Альжиру. Водночас із цим повідомляють з Парижу, що президент де Ґоль загрозив офіційно інтервенцією французьких збройних сил в Альжирі для охорони життя і майна альжирських французів. Одним із приводів до такої інтервенції могло б бути теж і поглиблення внутрішнього конфлікту між двома антаґоністичними націоналістичними фракціями в Альжирі.

Альжирські націоналісти обвинувачують Таємну Військову Організацію відновленні терору

Альжир. — У зв'язку із стрілянням, що почалося знову на вулицях і площах Альжиру в перших днях цього тижня, й у висліді якого було вісім убитих, в тому п'ять европейців і трьох мусульман та 11 ранених, альжирські урядові кола виступили з обвинуваченням, що спричинниками нової хвилі терору є европейські терористи, правдоподібно, залишки Таємної Військової Організації. Альжирська поліція була примушена збройно встановляти порядок й альжирські французи обвинувачують тепер поліцію, що це вона спровокувала стрілянину у восьми різних дільницях Альжиру. З'єднання Альжирської Визвольної Армії, підлеглі Бенові Кедді, намагаються вдержати лад і порядок у столиці Альжиру, патролюючи безупину в місті і навколо міста. Комплікує ситуацію ще й конфлікт між Беном Кеддою і Беном Беллею.

Совєти фортифікують свої міжконтинентальні ракети

Вашинґтон. — Американська розвідка ствердила, що в Совєтському Союзі тепер переводиться фортифікацію міжконтинентальних ракет, охороняючи їх бетоновими і сталевими конструкціями перед „неконтрольованими експльозіями". Ракетні фортифікації будується в землі, але ракети кладеться поземо у відповідній бетоновій „домовині", яку в потребі треба було б відкрити, опісля поставити ракету в прямовісну позицію, з якої щойно можна її випускати. Так само Америка вже від деякого часу охороняє відповідними конструкціями, будованими по всій країні, але їх ставиться відразу в прямовісній позиції і вони в кожній хвилині могли б бути випущені. Залізо - бетонова конструкція захоронила б ракету від неконтрольованого розриву, наприклад від горячі на випадок вибуху атомової бомби. Інформації про фортифікування совєтських міжконтинентальних ракет одержано у Вашинґтоні з розвідчих джерел, між іншим з фотографій, що їх поробили розвідчі штучні сателіти.

В АМЕРИЦІ

● Канадійський прем'єр Джан Діфенбейкер, проходжуючися біля свого літнього дому в Гаррінґтон Лейку в Квібеку, впав і зломив кісточку лівої ноги. Лікарі заявили, що він мусить лежати цілий тиждень. Він виконуватиме всі свої функції в цій літній резиденції, в якій відбулися і наради кабінету в середу 25-го липня.

● Син Президента Джан Кеннеді молодший, який має півтора року, перебуватиме два тижні у своєї бабусі по матері пані Г. Д. Окінклосс в Нюпорті, Ровд Айленд, бо його мати і сестричка виїдуть на відпочинок на італійську Рів'єру.

● Демократичні конґресові провідники заявили після конференції з Президентом, що республіканці продовжують сесію Конґресу, але Конґрес має діяти 365 днів, і тому ця сесія зможе закінчитися аж в половині вересня, як казав сенатор Майк Менсфілд. Сенатор Гомфрі заявив, що Конґрес буде працювати до половини жовтня, щоб ухвалити якнайбільше законопроєктів.

● У Баттон Бей, Вермонт, 24-го липня Дівочі Скавти Америки відзначали 50-річчя свого існування. На височезному торті засвічено 51 свічку, одну „на зріст", а на великій мапі ЗДА світилося 500 лямпочок. В цій церемонії взяли участь 10,000 скавток. Перший гурток дівчат скавтів засновано в Саваннаг в Джорджії в 1912-му році.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Президент і Конгрес

В останніх днях, зокрема після провалу в Сенаті урядової пропозиції про лікарську опіку для старших віком громадян в рямках Соціяльного Забезпечення та у зв'язку з іншими подіями, президент Кеннеді кілька разів виступив публічно із закликом, щоб нарід у виборах в найближчому листопаді „сказав своє слово" в користь цих відкинених чи відкладених Конґресом законопроєктів і збільшив у Конґресі демократичну більшість.

Ці клопоти президента Кеннеді з Конґресом не перші. Мав їх ще більше президент Айзенгавер, мали їх президент Труман і чи не всі попередні президенти. Це вже належить до традиції американської історії і конституції, про яку Лорд Меколей — як пригадує відомий колюмніст „Ню Йорк Таймсу" Джеймс Рестон — понад сто років тому сказав, що вона „має вітрила, але не має якоря". Президент Кеннеді, очевидно, знайомий з цією характеристикою, бо в своєму останньому зверненні в справі найближчих виборів ужив подібної фрази, кажучи, що виборці мають вирішити, чи вони „бажають заякоритись, чи далі плисти за вітром".

Різниця тепер тільки в тому, що раніше Конґрес більше пропонував, а президент спротивлявся, тепер же президент пропонує, а Конґрес спротивляється. Іншими словами, колись Конґрес „плив за вітром", а президент „заякорювався", а тепер навпаки — Конґрес „закидає якір", тоді як президент хоче плисти. У спокійних часах це не дуже шкодить, бо корабель і так пливе повільніше. Але в таких бурхливих часах, як наші, рівночасно розгорнені вітрила і закинений у воду якір державного корабля можуть наразити його на великі небезпеки.

Поважною причиною таких суперечностей між законодавчою і виконавчою ділянками влади вважається „суперечність інтересів", притаманна для багатьох членів Конґресу. Кожний бо конґресмен в більшій чи меншій мірі стоїть перед суперечними крайовими і місцевими, а нерідко й особистими проблемами, що їх не завжди можна погодити, звести до спільного знаменника. В особистому інтересі конґресмен повинен виконувати побажання своїх виборців, бо інакше його не виберуть. Тим часом не всі виборці хочуть того самого. Відома відповідь одного сенатора, який міг тільки ствердити, що половина його виборців стоїть за законопроєкт, а половина проти, і коли люди хочуть знати його опінію, то він може тільки сказати, що завжди є із своїми виборцями. Виборці хочуть платити менші податки, домагаючись рівночасно більших федеральних видатків на різні добрі цілі, і конґресмен, ідучи за голосом своїх виборців, повинен голосувати і за зменшення податків, і за збільшення видатків, тобто „плисти" і „заякоритись" рівночасно.

Це стосується в однаковій мірі до законодавців обидвох партій, і тому заклики президента Кеннеді скріпити однодушність Конґресу вибором нових законодавців з партії більшости можуть тільки дещо полегшити проблему, але її не розв'яжуть. Цитований вище Рестон вважає, що це була б тільки інъєкція у випадку, що потребує операції. Очевидно, що такою операцією могла б бути тільки відповідна зміна конституції, але тоді напевно сталося б так, як з тим пацієнтом, операція над яким вдалася добре, але сам він помер. Бо якби конституція давала рішальну перевагу одній, законодавчій чи виконавчій, частині влади, то це було б смертельним ударом по американській демократії. І тому нарід воліє мати і вітрила і якір на своєму державному кораблі, незалежно від того, хто яку ролю виконує. Такому бо балянсові влади в своїй державній системі Америка завдячує свій безприкладний ріст, свій добробут і свою силу.

Десять років Нассера

Десять років тому, 23-го липня 1952-го року, в Єгипті прийшла до влади група молодих офіцерів, членів підпільної „організації свободи", очолювана полковником Ґамалем Абделем Нассером. У висліді здійсненого Нассером і його однодумцями перевороту був усунений від керівництва єгипетською державою король Фарук разом із своєю недолугою адміністрацією.

Свою революцію молоді єгипетські патріоти почали без виразно окресленого пляну на довшу мету, без виробленої програми діяння. Сповнені якнайкращими інтенціями вивести свою країну із стану майже колоніяльної відсталости і залежности від чужих сил, Нассер і його люди реалізували цю революцію спорадично, від однієї акції до другої, від такої чи іншої, іноді несподіваної реформи. Міжнародне і внутрішнє становище свого режиму Нассер закріпив такими сміливими акціями, як націоналізація Суезького каналу в 1956-му році й удержавлення великих, здебільша чужоземних фірм, компаній і підприємств у 1961-му році, сполучене з широкими земельними реформами. Цими акціями Нассер здобув собі широку популярність серед єгипетського населення, яке жило в неймовірних злиднях, і високо поставив престиж Єгипту, як провідної сили в арабському світі.

У своїх націоналізаційних заходах Нассер не вагався стати на прю з найбільшими потугами світу. Націоналізацію Суезького каналу він провів проти волі, а то й під загрозою мілітарної протидії Великої Британії і Франції. Після відмови ЗДА дати Єгиптові матеріяльну підтримку для збудування Асванської греблі, він звернувся за допомогою до Совєтського Союзу, водночас безоглядно тавруючи „імперіялістів і капіталістів" ЗДА. Вкінці, він зайняв непримирне становище до такої міжнародної потуги, як жидівство, репрезентованої тепер ізраїльською державою.

Але, не зважаючи на всі ці перемоги і успіхи на зовнішньому відтинку, Нассерові не повелося зреалізувати проклямовані ним же самим багато разів цілі і завдання. Найперше, йому не вдалося об'єднати арабського світу, включити до створеної ним Об'єднаної Арабської Республіки хоч би такі держави, як Ірак чи Савді Арабія. Навіть Сирія, яка приєдналася була в 1958-му році до ОАР, вийшла недавно з цього об'єднання, завдаючи дошкульного удару цій вимріяній цілі Нассера. Не спромігся здійснити Нассер уже не тільки повнотою, але хоч би в задовільний спосіб своїх внутрішніх цілей, встановлених останнім часом у проклямованій ним програмі „арабського соціялізму". Не зважаючи на деяке поліпшення життьового стану робітництва, затрудненого в націоналізованих фабриках та підприємствах, і дрібного селянства, Нассерові не пощастило піднести загальний добробут населення. Причина цієї невдачі не тільки в швидкому збільшенні кількости населення Єгипту, але й у тенденціях зовнішньої політики Нассера, спрямованої на перетворення Єгипту в могутню державу також під мілітарним оглядом, із модерним летунством, ракетами дощо.

Найбільшим успіхом режиму Нассера є те, що його режим перетривав перших 10 років свого існування і що в усіх своїх не раз драстичних акціях потрапив зберегти незалежну поставу навіть у відношенні до Совєтського Союзу, від якого одержує не тільки фінансову допомогу на будову Асванської греблі, але й літаки та зброю. Стримуюче вплинула на Нассера в цьому напрямку реальна й об'єктивна політика ЗДА, які, не зважаючи на всі його антиамериканські виступи й атаки, допомагають безупину, щедро й видатно єгипетському режимові в його намаганнях пожвавити господарський розвиток країни і піднести добробут єгипетського населення.

ЗАГРОЗА І ДІЙСНІСТЬ

Ніколи ще не було на нашій пляніті такої напруженої ситуації, як тепер. Світ розділено на два непримиренних табори, які провадять між собою вирішальний бій. Ці два табори є антиподами щодо ідеології, економічної структури, соціяльного устрою і практики управління, а тому хоч і можуть бути „співіснувальні епізоди", як тимчасові тактичні ходи, остаточний переможець буде лише один: світ правопорядку, свободи і демократії або — комуністичне невільництво.

Західній світ дав можливість своєму ворогові стати великою потугою. І лиш завдяки ЗДА комунізм досі не заволодів усім світом, бо ЗДА мають досить сили і ресурсів, щоб стримувати комуністичний наступ.

Хто ж переможе? На це питання не можна відповідати наївною фразою, що справедливість і правда мусять перемогти. Треба брати до уваги ввесь комплекс чинників, які діють або існують у потенції і можуть бути використаними у майбутньому тою чи другою стороною. Пригадаємо собі деякі з них. Більше як половина населення земної кулі живе у нужді і тому легко піддається комуністичній пропаґанді. Нужда промощує шлях комунізмові. Вона штовхає Нассера переводити соціялістичні реформи, змушує Неру бути „невтралістом" і є надійним союзником комуністів. Але нужда є також і нашим союзником, бо недоживлення і злидні у країнах комуністичного табору впарі із сваволлям однопартійної диктатури насторожують і розчаровують людей, схильних до комуністичного ладу.

Поважними допоміжними чинниками західнього світу є релігійні системи, традиції індивідуальної і суспільної свободи та визвольні прагнення окупованих комуністичним режимом народів. ЗДА стоять у проводі вільного світу, але тут немає й натяку на організоване використання цих чинників у боротьбі з комунізмом. В опанованих комунізмом країнах провадиться урядово колосальна праця через освітні заклади, пресу, численні організації, радіо-телевізійну мережу, щоб відповідно впливати на громадську опінію і виховувати відданих комунізмові людей. Там по всіх школах викладають спеціяльні предмети, у яких критикується демократичний устрій та релігію і обґрунтовується „переваги" комунізму та „осяги" СССР. Те саме повторюється в піонерській організації, в комсомолі і т. д., а в ЗДА по школах не тільки не викладається жадного предмету, що з'ясовував би молоді суть комунізму і способи та форми його практичної діяльности, а навпаки, тут є значний відсоток учителів з прокомуністичними поглядами і досить підручників, які насвітлюють прихильно СССР і комуністичний устрій. Звільнених учителів - прокомуністів Найвищий Суд повертає на працю. Єдиним джерелом для пізнання комунізму є тут преса, але й вона не вчить, а інформує, і не завжди так, як треба.

Зрозуміло, що в таких обставинах не може не притягати нашої уваги кожна акція, яка ставить своєю метою антикомуністичне виховання американського громадянства. Одною з таких акцій було антикомуністичне віче, що його скликано 28-го червня ц. р. в Медисон Сквер Гарден організацією Християнський Антикомуністичний Похід для заохочення громадянства до запису на 5-денні антикомуністичні курси, які мають відбутися в днях 27 - 30-го серпня в Корнеґі Голл. Я був на тому вічі і хочу поділитися своїми враженнями.

Головою Християнського Антикомуністичного Походу є австралієць д-р Фред Шворц. Він є баптист, 5 років працював як учитель гайскулу, потім здобув медичну освіту і працював як лікар до 1952-го року, а від того часу присвятив себе антикомуністичній діяльності. Разом з В. Пітчем заснував він вищезгадану організацію, яка провела багато антикомуністичних публічних викладів і курсів.

На вічі кожний з присутніх знайшов на стільці інформативну летючку, в якій д-р Ф. Шворц представляє свою організацію, як неполітичну і несектантську. Її місія — „перестерегти вільних людей проти комуністичної небезпеки ширенням наукових інформацій про суть комунізму, щоб мобілізувати ефективну відсіч його наступові". У летючці надруковано програму антикомуністичних курсів, яка складається з таких тем: 1) Філософія комунізму; 2) Комуністична партія; 3) Комуністичний маніфест; 4) Комуністичний фронт і п'ята колона; 5) Як дискутувати з комуністами та їхніми попутниками; 6) Принципи і програма антикомуністичної акції та ін. У програму курсів входить також демонстрування фільмів про мадярську революцію, комуністичний конквест тощо. Зле, що в цю програму не включено теми про московський імперіялізм і поневолені ним народи. Було б корисно, якби УККА домовився з д-ром Шворцом про включення такої теми, підготувавши відповідного лектора.

На вічі, крім Ф. Шворца, виступали Герберт Філбрик, який за дорученням Еф-Бі-Ай кілька років був членом комуністичної партії, Юджін Лайонс — редактор „Рідерс Дайджесту" та віце - президент Жидівської Антикомуністичної Ліги та ін. На віче прибуло понад вісім тисяч осіб. Чимало було й „прозрілих" комуністів. Один із них був моїм сусідою, і до відкриття віча він встиг розповісти мені свою сумну історію. Його батьки походили з Лібану. Як член комуністичної партії в 1929-му році він виїхав з групою „товаришів" до СССР. Там біля Свердловська, працюючи у фабриці, він придивлявся до совєтської дійсности. Швидко зрозумів свою трагічну помилку і звернувся до уряду ЗДА з просьбою відновити його американський пашпорт. Два рази діставав повідомлення, що пашпорт відновлено, але пашпорт не приходив. Так минуло кілька років. Аж у 1935-му році він повернувся до ЗДА, вже як свідомий антикомуніст, а його дружини, совєтської громадянки, большевики так і не випустили.

Дехто з присутніх на вічі висловлював невдоволення, що д-р Шворц „поводиться, як бизнесмен". Я не обізнаний докладно з цією організацією, але віче справило на мене приємне враження. Не знаємо, як вдадуться д-рові Ф. Шворцу ці антикомуністичні курси в Ню Йорку, але факт, що такі курси переведено вже в 21 місті на терені 13-ох стейтів, говорить сам за себе. Існування цієї організації важливе ще й тому, що вона ставить перед американським урядом і громадянством вимогу ознайомлювати населення з суттю комунізму, скріплювати його на антикомуністичних позиціях, а в першу чергу — вимагає введення відповідних викладів у гайскулах і коледжах.

А. Гудовський

ГЕНЕРАЛИ І ПОЛІТИКА

Мюнхен. — Відомий німецький генерал з доби наполеонівських воєн, фон Клявзевіц, писав у своїй знаменитій книзі „Про війну": „Війна — це продовження політики іншими засобами". Значить, на думку цього військового теоретика, рішальним моментом є політика; війна — це знаряддя політики.

Фактично так було віддавна, так є й тепер у різних державах. І коли військові особи ставали на рішальному місці в державі (наприклад, Наполеон I у Франції або тепер генерали — Аюб Хан у Пакістані чи де Ґоль у Франції), то вони мусіли стати політиками. Це значить, що такі генерали уважають політику за своє „ремесло" і інших військових до політики не допускають: армія повинна бути знаряддям політики. Коли це правило Клявзевіца діє, в державі є певна субординація, дисципліна. В тій же державі, де військо береться до політики, приходить до криз і навіть катастроф. Покажемо це на прикладах Польщі й Німеччини.

1926-го року проти законної влади, створеної на основі загального голосування, збунтувався у Варшаві маршал Пілсудський, спираючись на деякі полки, йому прихильні. Від того часу почалася ганебна гра Пілсудського з парляментом, правом і порядком. Українці зазнали добре цієї „залізної руки" у вересні 1930 року під час так званої пацифікації. Опозиційних послів польського сойму, в тому числі також українців, ув'язнено в Бересті, де над ними поліція немилосердно знущалася. „Влада полковників" завершила свою політичну кар'єру конституцією, в якій написано, що польський уряд відповідає за свої діла не перед виборцями, а тільки „перед Богом та історією". Коли вибухла друга світова війна, то польські еміґранти, які не хотіли й чути про „уряд полковників", створили в Лондоні уряд із представників демократичних партій, на чолі з генералом Сікорським (пізніше головою був С. Міколайчик).

Подібний розвиток подій пройшла Німеччина після поразки в першій світовій війні. До політики почали втручатися генерали невеличкої армії, яку дозволено тоді мати Німецькій Республіці. Генерали фон Зект, Людендорф, Гінденбурґ та інші вели свою політику, відмінну від політики уряду. 1923-го року Людендорф, разом з капралом Гітлером, учинив в Мюнхені бунт. Військо вирвалося з-під контролі і в рішальних днях, коли фашисти під проводом Гітлера повели атаку на демократичний лад, німецька армія не виступила в обороні правопорядку. Таким чином у Німеччині запанувала диктатура одної партії.

В Німецькій Федеративній Республіці, створеній 1949-го року, конституція виразно забороняє військовим втручатися до політики. Тому в німецькій пресі неприхильні коментарі викликала „заява льояльности" генералів на адресу міністра військових справ Штравса. Цю заяву передав міністрові 18-го липня генерал - інспектор армії — Ферч.

Виявилося, що Штравс просив Ферча дослідити чутки про те, що у війську постала „криза довір'я" до військового міністра. Ферч іменем генералів склав заяву, що армія ставиться до Штравса з повним довір'ям.

З того виходить, що почин для „заяви льояльности" дав сам військовий міністер. Це була його велика помилка, бо таким чином армію втягнено в міжпартійну боротьбу. Штравс мусить відповідати перед парляментарною слідчою комісією, що вияснює обставини, в яких він рекомендував американцям людей, що не заслуговують на довір'я. Штравс став ціллю нападів у пресі, і його противники хочуть усунути його з міністерства. Очевидно, Штравс, бажаючи зміцнити свою позицію в уряді заявою льояльности генералів, дуже собі пошкодив. Бо після Гітлера в Німеччині не хочуть, щоб генерали втручалися в політику.

П. А.

ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА В УКРАЇНІ У 1962-му РОЦІ

В Україні видання книжок для дітей сконцентроване в руках „Дитвидаву УРСР" у Києві. Крім нього, для дітей і молоді щороку по кілька книжок друкують видавництво 'Радянська Школа', львівське і харківське обласні книжкові видавництва, ,Молодь" (при ЦК Комсомолу України). Зазначимо, що у Харкові (одній із фортець русифікаторів) більшість книжок для дітей і молоді виходять російською мовою та ще й великим тиражем. Наприклад, поема Корнія Чуковського „Доктор Ойболить" українською мовою вийшла тиражем 100.000 примірників, а російською в Харкові — 240.000 примірників.

На цей рік Дитвидав України заплянував видати понад 150 назв книжок для дітей, українською мовою. Тираж цих видань хитається між 150.000 і 50.000 примірників. Понад 100 назв уже вийшли друком, здебільшого чепурно видані, з кольоровими ілюстраціями (на жаль, в більшості ці ілюстрації не мають українського національного кольориту навіть в тих книжках, де розповідається про Україну). Тираж російськомовних видань для дітей в Україні — значно вищий.

Держвидав України працює під контролею ЦК КПУ та ЦК Комсомолу України. Таким чином пляни видань в основному укладають ті люди, які до літератури не мають безпосереднього відношення. Вони не узгіднюють своїх плянів з письменниками, педагогами і навіть із шкільними програмами. Вони стоять на сторожі партійної лінії, тобто пропаґування всього російського, як кращого; пропаґування совєтського „патріотизму" (концепції „совєтської батьківщини" — СССР із столицею в Москві); пропаґування атеїзму, підтримання піонерської і комсомольської організацій; дотепер ще безприкладне пропаґування дитячої праці для держави.

Понад 30 видань цього року безпосередньо присвячені постановам 22-го з'їзду партії, а також піонерській і комсомольській організаціям. Ці твори (піонерські збірки для читання, короткі п'єски, книжки „О. Гіталов", „Комуністи — піонерам", „Ленін і діти" тощо) настирливо пропаґують не лише комуністичний „світогляд", а й необхідність посиленої праці в ім'я „завтрішнього комунізму": діти повинні працювати в школі на присадибних ділянках, після школи — збирати старий метал, працювати на „підшефних господарствах" у колгоспах тощо. Всю ідею багатьох видань такого типу для дітей можна окреслити одним словом: працюй! До цього хору підганячів дітей долучився і П. Тичина з бездарною віршованою писаниною „Степанида Виштак в гостях у дітей" (108.000 примірників!), а в книжці Гюльназаряна (переклад з вірменської) „Дні нашого життя" закликається малих читачів бути донощиками, бо ось, мовляв, піонери вже викрили біля столиці Вірменії, Єривану, „кубло шпигунів і контрабандистів", ворожих совєтській владі...

Тиражі різко спадають — до 60 - 50 тисяч примірників — у справді цікавих виданнях для старших віком дітей і підлітків. До щасливих винятків у потоці пропаґанди треба віднести гарно ілюстровані „Чарівні оповідання" Владка про міти стародавньої Греції; „Коли сонце було богом" польського письменника Косідовського (Гомер, Помпеї, ацтеки, розшифрування папірусів тощо), Остроменцької „Пригоди хлопчика з собакою" — про повстання Спартака; збірку оповідань і віршів українських письменників - клясиків про важке становище української дитини і школи за царизму „Школа під стріхою" (тут уже є елементи пропаґування совєтської школи, як найкращої — в передмові). Однак, ці й подібні твори потопають у зливі антирелігійної писанини („Народження і смерть бога" Дулумана, „Дитинство Гаврила Кириченка" І. Микитенка, „Йосип" Харчука й ін), пропаґуванні безнастанної праці для держави („Ключі" Комара, „поезії" перестарілого графомана В. Бичка, „Ростемо завзяті" М. Пригари тощо), у вихвалянні російської „вищости" („По материках і океанах" Кублицького, збірка п'єс „Тарасова доля", „Шпага Суворова" Русланова та ін).

Трохи більше пощастило малим читачам. Цього року вони дістали, крім неходськоребрівсько-бойкових закликів до малят працювати, — багато казок, українських і перекладних, з різних мов світу, „Веснянки" Павла Грабовського, „Книжку - скриньку" з 10 українськими казками та пісеньками, „Лікарня в зоопарку" дотепного Д. Білоуса, „Вірші про Т. Шевченка" П. Воронька, оповідання й вірші для дітей Лесі Українки, Івана Франка, Бориса Грінченка, п'єсу-казку Наталі Забіли „Хоробрі мандрівники", оповідання про перевдягненого у ведмежу шкуру Устима Кармелюка, „Легенда Чорного лісу" В. Малика, багатокольорову книжечку Григор'євої „Фарби", що вчить дітей малювати та ін.

Так в українській дитячій літературі появляються поруч партійна макулятура із справжніми перлинами літератури цього жанру. Дуже шкода, що і славетні „Пригоди Тома Сойєра" і такого собі Петра Ребра збірка „Мій тато — сталевар" виходять однаковим накладом по 50.000 примірників! Тома Сойєра читали і читатимуть мільйони, а хто читатиме в Україні Ребрівські вірші на зразок:

В похмурий день і в ніч глуху
Завжди напрочуд світло в нас,
Бо сходить сонечко в цеху і т. д.

У виданнях для дітей в Україні цього року треба відзначити дві, особливо важливі, позиції: перше видання українською мовою клясичного твору індійської літератури, повчальних казок „Хітопадеша, або корисні поради" і „Арабські казки" (переповідь пригод Алі - бабу з „Тисячі й однієї ночі"). Взагалі цього року вже вийшло багато перекладних книжок для дітей, найбільше з польської і чеської, але є навіть шведські оповідання. Таким чином теорія „зближення націй" в даному випадку не пішла на шкоду малому українському читачеві.

Коротко можна схарактеризувати становище української літератури для дітей словами Олеся: „З журбою радість обнялася".

Леонід Полтава

Роман Пачовський

ДЕСЯТЬ РОКІВ ОБ'ЄДНАННЯ МИСТЦІВ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ

(4)

В травні ОМУА відкрило свою п'яту загальну виставку в ЛМКлюбі (43 мистці виставили 109 творів). Тягар влаштування виставки впав на мене. Я займався тоді всіми справами виставки, переживши особисту трагедію утрати своєї дорогої матері. На виставку просив усіх мистців, але один тільки Ю. Соловій узяв участь з тієї групи, яка відмежувалася від товариства.

Проте, помітно було вже деяке відпруження серед колеґ тієї групи, вони згодом почали брати участь у наших виставках, хоч і не всі. Публіка дуже часто запитувала, чому немає того чи іншого мистця на виставці? На це мені було важко відповідати, бо годі було вияснювати причини різних гнівів, які здержували того чи іншого мистця від участи в спільних виставках ОМУА.

Праця Об'єднання все таки йшла вперед при тих скромних засобах, які були до нашої диспозиції. Учасники виставки самі оплачували її кошти, хоч часто були в нас недобори і треба було жертвенно працювати, щоб звести кінці з кінцями. Наші скромно видані каталоги давали деякі інформації про українське мистецтво на чужині. Я розсилав їх систематично до найбільших бібліотек Америки і Европи, одержуючи подяки на адресу Об'єднання. Виставки в Народному Домі ніби ні в чому не перешкоджали праці ОМУА в ЛМКлюбі.

З початком 1958 р., одначе, помітне було намагання перетягнути декого з групи молодих мистців до виставок у Народному Домі, де Ю. Соловій хотів підсилити свою групу. Він улаштовував виставку латиша Відсберґа та виставку графіки „Українських мистців Ню Йорку й околиці" в травні ц. р. Молоді Образотворчі Мистці понеслися зі своєю четвертою виставкою в центр міста, влаштовуючи її в готелі Барбізон Плаза за матеріяльною допомогою д-ра М. Кузьмовича (14 мистців виставили 41 твір). Це була властиво остання спільна виставка молодих, бо вправді дехто з них виставлявся ще в травні в Шикаґо на запрошення місцевої групи молодих, але виставлялись тут не всі у литовській ґалерії Чурльоніса. Про чому на виставку попали зі старшої групи Ю. Соловій, Л. Гуцалюк і М. Гарасовська - Дачишин.

Об'єднання не здобулося в тому році на загальну виставку. За спонукою покійного проф. В. Січинського відбулася тільки виставка української книжної графіки. Виставлено 108 експонатів 23-ох українських мистців - графіків. Виставку допомогли влаштувати Об'єднання Працівників Дитячої Літератури і редакція журналу „Веселка" в квітні 1958 р.

Стараннями голови ОМУА С. Гординського в листопаді ц. р. відкрито ювілейну виставку Олекси Грищенка з Франції, де показано 48 творів цього майстра з нагоди його 75-ліття. Сам Грищенко прибув тоді в Америку за допомогою своїх друзів п. Сумиків. Виставка пройшла з небувалим успіхом для нашого почесного члена і видатного представника українського мистецтва, твори якого знаходяться у численних музеях і приватних збірках Европи і Америки.

В лютому - березні 1959 р. відбулися індивідуальні виставки таких мистців, як М. Кричевський з Парижу (30 акварель) і С. Кіндзерявий-Пастухів (27 творів з релігійною тематикою). Вліті виставляла К. Кричевська 30 своїх акварель з подорожі по Італії. З молодих мистців свою першу виставку влаштував у клюбі З. Онишкевич.

У квітні в ЛМКлюбі була виставка модерністів, а в грудні в Народному Домі виставка пок. М. Бутовича, який чомусь не виставляв з модерністами в клюбі. Виставка в клюбі була доказом, що групові виставки ідеологічних груп можуть відбуватися й на терені Об'єднання.

Шоста загальна виставка ОМУА в травні ц. р. зібрала 43-ох мистців (107 експонатів). Каталог появився без ілюстрацій. В цьому році була спроба підготовити альманах ОМУА з нагоди 10-ліття діяльности товариства. Проте, обіжник у тій справі, розісланий до всіх мистців, не приніс відповідей від чільних мистців. Невелике число зголошень від деяких членів ОМУА не давало надії навіть на започаткування праці. Так ця справа й застрягла, хоч приходиться помічати на кожному кроці, як потрібно для інформації такого альманаху не для самого лише українського загалу на чужині, але головно для чужинецьких мистецьких установ та видавництв, які цікавляться нашою працею. Таке видання повинно б проявитися також для противаги тих видань, які появляються на Україні.

Видавничі справи ОМУА ніяк не змогли рушитися з місця за десять років. Покійний проф. В. Січинський в 1956 р. видав у Науковім Товаристві ім. Шевченка 1-ий том „Історії українського мистецтва", де обговорюються тільки архітектура. Він зібрав також багатий матеріял для словника українських мистців за 35 років праці і хотів доповнити його інформаціями сучасних мистців на чужині. Обіжники в тій справі знов не принесли ніяких відповідей від чільних мистців, які навіть для архіву ОМУА відмовлялися дати будь - які інформації про себе. Не диво, що часто, коли мистець умирає, нема звідки взяти хоч кілька рядків до посмертної згадки про нього.

Найважливішою подією 1960 р. була „Виставка українського мистецтва" в Дітройті, в стейті Мишиґен, у вересні ц. р. Рішальну ролю при влаштуванні цієї виставки відіграла посадниця м. Дітройту п. Маруся Бек, американка українського роду, яка, крім значної матеріяльної допомоги, зробила все можливе, щоб запевнити успіх українським мистцям на американському терені в найкращій виставковій залі, в так званому Мек Ґреґор Комюніті Артс Сентер при Державному Університеті.

„ВЕСЕЛКА" НАД ВАКАЦІЙНИМ НЕБОМ

(Подвійне число журналу за червень — липень)

Ідучи на зустріч вимогам і потребам життя та керуючись добром малих читачів, видавництво „Веселки" рішилося під час літніх - вакаційних місяців видавати два подвійні числа журналу, а саме червень - липень, що поєднувало б кінець шкільного року й початок вакацій та серпень-вересень, що єднало б кінець дозвілля й новий учбовий рік. Така комбінація чисел журналу виходить на користь читачам і виховно і з практичних моментів. У ЗДА різні школи різно кінчають шкільний рік і багато дітей уже з кінцем червня їдуть на місця літнього відпочинку. Видавані щомісяця числа журналу не доходять часто до рук читачів і через те матеріял втрачає актуальність. Подвійне число, що його змістом є переходовий шкільно-вакаційний матеріял завжди інтересне дитині, незалежно від того, чи воно застане читача ще вдома, чи вже на вакаціях, чи навіть, коли воно жде на дитину, що повертається з дозвілля повна свіжих переживань та вражінь і мусить наставлятися вже на нову працю й обов'язки.

Подвійні числа дають читачам на час вакацій більше лектури, чим це могло б зробити окреме число та дозволяють редакції краще підбирати й групувати матеріял. Зовнішньо воно презентується теж приваблившіе, бо можна його друкувати п'ятьма різними кольорами.

Цьогорічне перше подвійне число за червень - липень вийшло в об'ємі 24 сторінки і надруковане чорним, темносинім, помаранчовим, бронзовим і зеленим кольорами. Чудова гама кольорів, справжня веселка над вакаційним небом, що розіпняла свою величаву дугу над головами всіх українських дітей в усіх країнах нашого поселення по цей і той бік океанів!

Два важливі моменти в житті школярів — кінець навчального року і початок вакацій поєднують у собі чолові вірші — М. Петрова „Прощай, букварю!" і Р. Завадовича „Просимо в гостину!" і „Сама не-сама" (ілюстр. Е. Козака) та пригодницьке оповідання О. Цегельської „Хліб святий". Цілий ряд матеріялів присвячений природознавству, що під час літнього дозвілля серед природи є важливим чинником в житті дітей. Це міньятюрки „Метелик", „Бабка", „Жук-дроворуб", „Джмелі", „Пісенька метелика" Л. Полтави з нотами Л. Безкоровайного народна пісенька „Ой, перепеличка" в обробці М. Гайворонського, написаний з гумором віршик К. Перелісної „Зустріч" з ілюстраціями П. Холодного, жартівливий віршик для малят Н. Бурик „Бичок" (ілюстр. Е. Козака). Відомості з життя бджіл у наративній формі дає продовження природознавчого оповідання В. Мацькова „Медуня" з заставкою П. Холодного та розділ про двобій добродушка Ворися — неборись з казки А. Коломийця „Громадка добродушка Дадка" з ілюстрацією П. Холодного, що прикрашує обкладинку журналу.

Природне бажання дітей мандрувати заспокоює віршик Н. Бурик „Поїзд" і Г. Черінь вірш-забава „Подорож в Україну". Оба вірші ілюстровані Ю. Козаком. З гумором написане оповідання Р. Завадовича „Котик піяніст" (ілюстр. Ю. Козака) і його ж змодернізована казка про Івасика - Телесика з ілюстраціями Е. Козака.

Краєзнавчий цикл присвячений Донеччині і складається з інформативної розповіді про природні багатства Донецького басейну, вірша Р. Завадовича „Донеччина" і Л. Полтави „Країна шахтарів" та кількох світлин.

Практично - виховне спрямування має вірш Г. Черінь „Я не вмита" з ілюстраціями Е. Козака і міньятюрка Ю. Вачинського „Найкраща порука".

У числі продовжуються пригоди Вовка - Неситого О. Білоусенка (ілюстр. В. Цимбала) і пригоди Богдана, козака - характерника Р. Завадовича — П. Холодного.

Пребагатий відділ розваг — вакаційних гор - забав у терені. З інших дрібних матеріялів вміщені сміховинки, загадки - розгадки, дописи з життя дітей, кореспонденція з читачами.

В цілому райдужне число вакаційної „Веселки" втримане в погідному тоні, сповнене гумору й радости й діє на малих читачів, як синь літнього неба, як журкіт лісового ручаю, як легіт літнього подуву, як шум лісового верховіття, як шепіт зелених трав. А при тому вчить, виховує, розважає.

В. Б.

● В катастрофі французького поспішного поїзду, який курсує між Парижом і Марселем, яка сталася дня 23 липня ц. р., коло Діжон у Франції, згинуло 36 осіб і 48 було поранених. Цілий поїзд складався із 16 вагонів, один із яких вискочив із рейок і впав із 160-стопового віядукту.

● Аргентинський міністер економіки Алькаро С. Альсогарай заявив на зборах банковців в Ню Йорку, що нова ощадностева програма уряду допоможе країні дійти до економічної стабільности.

Сесія Головної Ради УЦР в Буенос Айресі

В неділю 15-го липня в залі Централі „Просвіти" в Буенос Айресі відбулася чергова сесія Головної Ради Української Центральної Репрезентації в Аргентині. Головував проф. Є. Онацький. Секретарював п. Загребельний, заступник секретаря.

Після затвердження протоколу попередньої сесії, д-р В. Іваницький, голова УЦР склав звіт з діяльности Управи УЦР за останні чотири місяці, підкресливши особливо великий моральний успіх влаштованого в театрі „Кольон" ювілейного концерту на вшанування М. В. Лисенка. Тепер відбувається награвання на платівки цього концерту: має бути награний увесь комплекс концерту, і окремі його частини — оркестрові, хорові і солістів — на довгограйних, і на звичайних платівках. Як зразок тих платівок д-р В. Іваницький показав платівку, де з одного боку награний вже гимн „Ще не вмерла Україна" з оркестровим супроводом, а з другого боку гимн емігрантів. Для зреалізування ідеї награвання платівок, що потребує великих грошових заходів, створено Фонд Пропаґанди Української Культури і обрано для його керування окремий Комітет. Але, що той Комітет не виявив досі помітної діяльности, управа УЦР, мабуть, буде примушена перебрати цю справу на себе. В цій цілі позичено у кредитовій кооперативі „Відродження" 300.000 пезів, і цю позику забезпечив своїм майном сам д-р В. Іваницький з родиною. Справа награвання й поширювання платівок високого культурного рівня поставлено на комерційний ґрунт, і вона через деякий час напевно не тільки себе виправдає, але й створить базу для дальшої культурної діяльности.

Перед Апостольським Візитатором Преосв. Кир Андреєм Сапеляком порушено перед Великодніми Святами справу календаря старого й нового стилю, що вносить в українську національну спільноту певне заміщання: українські національні організації, вважаючи, що святкування за новим стилем, разом із господарями країни, сприяє й так надто поширеній в масах національній асиміляції і денаціоналізації, святкують релігійні свята за старим стилем, як було в краю, натомість українське католицьке духовенство послідовно запроваджує й підтримує новий стиль. Кир Андрей, після довшого приязного обміну думок у цій справі заявив, що він тепер уже не має часу й можливости щось зарадити в цій справі, але, коли повернеться до Арґентини в характері місцевого єпископа, зарядить так, як того бажатиме собі українська громада.

Українські радіоавдиції в радіовисильнях Національній та Кольонія далі успішно і реґулярно відбуваються: в Національній радіовисильні завдяки особистим зв'язкам, а в радіовисильні „Кольонія" завдяки жертвенності кількох купців і промисловців, а також громади.

Доповнення до звіту голови УЦР, п. Галатьо, як скарбник Ювілейного Фонду склав фінансовий звіт з ювілейних імпрез, які, невважаючи на великий моральний успіх, мали дефіцит, бо, хоч залю театру відступлено задурно, було дуже багато інших видатків, а ціни на місця поставлено низькі, щоб всі мали можливість взяти участь в ювілейному святі. Було видруковано багато програмок, бо розраховувалося, що з їх продажу буде великий прибуток, але, як пізніше виявилося, в театрі „Кольон" продаж програмок заборонений. Дуже багато коштували хор і оркестра.

По вислуханні звіту, Сесія одноголосно, на пропозицію п. Ів. Григоращука, висловила Управі УЦР за її діяльність, а особливо її голові д-рові Вас. Іваницькому, подяку, яку поширила й на все українське громадянство в Буенос Айресі й околицях, що давало повну підтримку щасливим починам Управи УЦР.

Черговою точкою було „Відзначення 20-ліття УПА". Д-р Вас. Іваницький відчитав у цій справі комунікати Українського Конгресового Комітету Америки (УККА) з березня ц. р. та Комітету Українців Канади (КУК) з травня ц. р., в яких закликалося українське громадянство належно вшанувати 20-літню річницю Української Повстанської Армії. Українська Центральна Репрезентація, що стає на рівні УККА та КУК, запізнилася з цією справою, бо було багато іншого. В дискусії, що розвинулася над цією справою, всі промовці вказували з одного боку на необхідність вшанувати всіх тих наших вояків, що поклали своє життя в лавах УПА, змагаючись за волю України, а з другого боку скапіталізувати їх героїчну боротьбу перед зовнішнім світом. Дехто з промовців зазначив, знаходячи в тому загальну згоду, що відзначення 20-літньої річниці УПА ні в якому разі не повинно мати партійного характеру, бо УПА — була всенародньою організацією і змагалася за всенаціональні ідеали. Проф. Є. Онацький підкреслив, що фактично святкування 20-літньої річниці повинно було відбутися на рік скорше, але що не відбулося, то повинно відбутися тепер. По закінченні дискусії, було одноголосно вирішено видати в імені Головної Ради комунікат до української національної спільноти в Арґентині з закликом солідаризуватися із зверненням до українського громадянства УККА та КУК; та доручити Управі УЦР скликати Міжорганізаційний Комітет для відзначення 20-літньої річниці УПА, запрошуючи до нього й ті національні організації, що до складу УЦР не входять.

Подібне ж рішення винесено і в дальшій справі — процесу Сташинського, вбивці д-ра Л. Ребета та Ст. Бандери. В цій справі КУК, звертаючись до всього українського громадянства, скваліфікував процес Сташинського, як „проблему особливого значення для всього українського народу, бо „українці у вільних країнах світу повинні допильнувати, щоб цей процес виявив усю правду про доверщені злочини". Тому він вирішив створити спеціяльну комісію правників і доручити їй опрацювати в найближчому часі плян акції. УКК зі свого боку звернувся до громадянства з закликом збирати фонди, щоб допомогти рідні забитих успішно перепровадити процес.

Після довгої дискусії в цій справі сконстатовано, що в Арґентині нема ані таких правників, що з них варто було б творити окрему комісію в цій справі, ані вільних для висилки закордон грошей, особливо з огляду на обезцінення арґентинського пеза. З другого ж боку сконтатовано, що жертвами большевицького злочинного терору впали вже перед тим С. Петлюра, Євген Коновалець, а можливо і Данило Скоропадський та чимало інших українців, що як і д-р Л. Ребет, несподівано, в розквіті літ і здоров'я, вмерли від „розриву серця". Необхідно отже звернути якнайбільшу увагу не тільки українського громадянства, але й особливо чужинців, на терористичну акцію агентів московського уряду за межами СССР. Вирішено в цій справі доручити Управі УЦР опрацювати відповідний меморандум для ОН, для Уряду Німеччини та Суду, що розглядає справу Сташинського. А також вирішено створити Міжорганізаційний Комітет Оборони Жертв Комуністичного Терору, що мав би на меті виступати в чужинецькій пресі кожного разу, як там з'являються неправдиві відомості про жертви московського терору, як то було недавно у справі С. Петлюри.

Голова Головної Ради порушив справу скликання чергового Конгресу Українців Арґентини і вибору нової Управи, бо в теперішній Управі, як справедливо скаржиться голова УЦР, залишилося надто мало людей, що беруть активну участь у праці. Крім того й хронологічно вже добігає час: Конгрес мав би зібратися в першій половині 1963 р. Сесія одноголосно ухвалила доручити Управі УЦР розпочати підготову до чергового Конгресу.

Ухвалено також ініціятиву САУС-у в справі висилки українських студентів з Буенос Айресу на Міжнародній Студентський З'їзд в Монтевідео. Там потрібна участь в різних комісіях 8 українських студентів. Для цього потрібно приблизно 5.000 пезів. Сесія Головної Ради визнала, що було б дуже добре, коли б окремі українські патріоти пішли в цьому відношенні на зустріч нашому студентству, бо його участь в Міжнародному Конгресі є важна.

Є. О.

Візитація Первоієрарха УПЦеркви на терені Твін Ситі, Міннесота

Первоієрарх Укр. Прав. Церкви в ЗДА митрополит Іоан, візитуючи парафії своєї Церкви на заході, спинився на три тижні на нашому терені, де провів канонічні візитації таких парафій: св. Михаїла в Міннесоті в неділю, 24 червня; св. Юрія в неділю, 1 липня; св. Володимира в Ст. Полі в неділю, 8 липня; візитувати четверту парафію св. Миколая в Міннеаполісі відложив Владика Митрополит на осінь, через виїзд на Конвенцію Ліґи Української Православної Молоді у Філядельфії, 18-22 липня.

В парафії св. Михаїла сослужили владиці — о. настоятель Микола Антохій, о. Миколай Яримович і два диякони Миколай Поліщук і Микола Годинський. Своїм чудовим голосом диякон Поліщук надав Богослужбі, враз з дияконом Годинським, високо піднесеного чару нашої Архиєрейської Літургії. До Молебня стали ще: о. Андрій Кість, наш благочинний, і о. Василь Уманець. У своїй проповіді Владика Митрополит підкреслив духа пожертви наших вірних на свої Божі доми, а тепер особлива конечність настала у зв'язку з докінченням будови церкви-пам'ятника. Всі інші справи відійшли нині на дальше місце. Під час парафіяльного обіду промовляли представники парафій.

В парафії св. Юра сослужили Митрополитові — о. настоятель і благочинний Андрій Кість, о. Володимир Боровський, о. Миколай Ярмолович, диякон Микола Годинський, а прислугу біля Первоієрарха виконував студ. богословії Олег Левицький з іншими вівтарними хлопцями. До молебня стали всі священики наші. Крім вище згаданих прибули: о. д-р Володимир Левицький, о. Василь Уманець, о. Олександер Бутьків і диякон Миколай Врин. Митрополичу проповідь про геройство мучеників за Церкву і народ вислухала з насолодою маса вірних і всіх духовників, що прибули на Богослужбу. Якось воно так вийшло, що цієї неділі народ масово прибув до храму Господнього, а чудовий парафіяльний хор під керуванням двох диригентів на зміну — додав Богослуженню небесного чару нашої Української Літургії.

Під час парафіяльного обіду промовляли духовники і миряни. Особливого підкреслення заслужило слово о. д-ра Володимира Левицького на тему Первоієрарх Церкви, його й її канонічні притаманності, в автокефальній Церкві нею й її народом признані. Народ зо своєю Ієрархією та Собором Церкви в автокефальній Церкві століттями її історії клали основи своєї Церкви, нав'язуючи до Вселенської Христової Церкви, її канонів і своїх Помісних Соборів. Українська Православна Церква, зрошена кров'ю її борців і мучеників, татарської, московської і большевицької доби — як духова провідниця свого народу, завжди виходила переможно з тих ворожих затій. Стояти міцно біля Проводу Церкви, відбиваючи ворожі наступи, посилити жертвенність вірних для своєї Матері - Церкви й побожною участю в її Богослужбах та інших діях — оце наша успішна відповідь усім ворогам Церкви.

В День Незалежности, 4-го липня Митрополит в оточенні духівництва відслужив Молебен Вдячности Америці за її материнську опіку над усіма горожанами, а нами особливо. По Молебні відбулася Конференція Владики з усіми приявними священиками в залі парафії св. Юрія Переможця. На ній порушено ряд важливих справ нашої Церкви, головно докінчення будови Церкви - Пам'ятника. Учасники конференції зайняли неґативне становище відносно висилки обсерватора до Риму. Владика Митрополит відповів на цілий ряд запитів нашого духівництва, яке чекало майже десять років на приїзд свого Первоієрарха сюди.

В парафії св. Володимира в Ст. Полі сослужили Митрополитові о. настоятель Василь Уманець, о. Миколай Ярмолович, о. Олександер Бутьків, два диякони Миколай Поліщук і Микола Годинський, а на Молебен прибули всі інші наші священики і диякон Миколай Врин. Студент 3-го року богословії Олег Святослав Левицький прислуговував Митрополитові в оточенні інших вівтарних хлопців. Як в попередніх парафіях, так й в цій Первоієрарха вітали при вступі до храму голови парафіяльних рад і діточки з квітами. Проповідь Владики підкреслювала жертву - хрест Церкви, якого маємо нести всі, особливо тепер, коли наш народ терпить страшну безбожницьку неволю Москви.

Мусимо тут підкреслити глибоке змістом слово - промову Митрополита під час парафіяльного обіду про ціль і завдання нашої Української Православної Церкви. Безумовно, що головною її ціллю — є спасіння повірених їй душ, але біля нього виринає велике наше завдання — національно - громадської праці на терені наших парафій. Ясно, що немає тут місця для міжпартійних спорів й нападів, але соборницька національно - культурна праця мусить розгортатися широко, по наших парафіях. Хто думав би і хотів би вести парафію тільки в самій духовній площині, а відмовляти місця, часу й помочі національно-громадській, соборницькій ділянці парафіяльного життя, — той відійшов від сучасних настирливих вимог — йти спільно з народом, точніше, частиною його, що опинилася сьогодні на чужині, де мусить вести народну працю й для рідної України. Митрополит підкреслив, що якраз наша Православна Церква продовж своєї багатої історії ставала у проводі свого народу, в найбільш жорстокі моменти його історії. Вона провадила свій народ, не дала йому пропасти, надією на милосердя Вседіючого Божого Провидіння й на вічно живучі власні сили українського народу, бо вона Церква — українська і національна духом і змістом своєї праці. Це патріотичне слово Митрополита викликало радісний відгомін серед духівництва і вірних, бо й такими, стежками йдуть наші парафії. Владика Іоанн нагородив в часі Літургії о. настоятеля Василя Уманця — палицею.

Канонічна візитація Владики Митрополита Іоанна принесла великі духові користі для нашого терену, що завжди міцно стоїть при своїм церковнім проводі, боронить свою Церкву і успішно співпрацює з іншими православними парафіями та їх духівництвом і вірними. — На Многі Літа, Владико Митрополите!

о. д-р Володимир Левицький

● Британська королева Єлисавета II запросила ген. Двайта Д. Айзенгавера і його дружину на почесний обід, що відбудеться дня 10 серпня ц. р., коли Айзенгавер перебуватиме у Великій Британії.

Вишивані вечерниці

Українське народне мистецтво є виразником нашої культурної традиції, це спадщина цілих століть. Окрема галузь нашого народного мистецтва це вишивання — один з необхідних проявів мистецького життя української жінки.

22-ий Відділ СУА в Шикаго має на меті піддержувати любов та заінтересування народнім мистецтвом, тому минулими роками теж і цього року започаткує повакаційну діяльність „Вишиваними Вечерницями". Забава та ввійшла вже в традицію 22 Відділу СУА та здобула признання і популярність серед нашого громадянства. Хоч вона відбудеться аж в другій половині жовтня, кидаємо вже сьогодні клич: „Готуймося до Вишиваних Вечерниць"!

Одяг є виявом матеріяльної культури народу. В ньому сполучується естетичний смак із діяльністю, а все знов оперте на технічних спромогах країни. Кожна країна витворила особливий тип вбрання для своїх мешканців. Впродовж віків він удосконалився і став найкращим виявом смаку і спромог її. Належимо до народу з більше як тисячелітньою культурою. Із скарбниці цієї культури мусимо користати — на українській інтелігенції лежить обов'язок зберігати й розвивати, а не псувати рідну культуру. Тому й стилізуючи народне вбрання, чи приміняючи його мотиви до сучасного, стараймося якнайдокладніше опиратися на клясичних зразках — вони витворені талановитими одиницями і освячені зусиллями століть.

Словацьку, чи румунську блюзку може вбирати приватна людина, але коли вона з'являється в ній на виставці, або вечері вишиваної сукні, встає мимоволі питання, — чи це українське народне мистецтво? Поширювати наші прегарні вишивки, їх модерно приміновати, а молодому поколінню вказати на нашу багату культурну скарбницю — це обов'язок сучасної української жінки.

Тому з якнайбільшою дбайливістю приготовляймося до „Вишиваних Вечерниць"! Коли наш одяг не буде разити злим добором красок й буде найточніше зберігати засади народньої ноші та й взагалі примінення вишивки буде стояти на висоті — осягнемо ціль! Оце й повинна собі з'ясувати кожна з нас та не шкодувати праці, часу й уваги при підшукуванні взорів і стібів для наших моделів.

„Вишивані Вечерниці" є іспитом вміння і смаку української жінки — ставаймо ж до змагу за перше місце!

прес. реф. 22-го Відд. СУА.
У. Т.

● Комунокитайський міністер закордонних справ маршал Чен І, який перебував востаннє в Женеві у зв'язку з підписанням договору про невтральність Ляосу, заявив, що між комуністичним Китаєм і Совєтським Союзом існують розбіжності, але їх Пейпінг полагоджує на базі рівности, бо „Китай не хоче нікому диктувати, і не дозволить, щоб хтось йому диктував".

✝

З глибоким смутком повідомляємо Рідних, Приятелів і Земляків, що дня 9-го липня 1962 року, помер несподівано в Елмайра, Н. Й., проживши 34 років

бл. п. Григорій ГРИНЬКІВ

Покійний народився в с. Молодятин, пов. Коломия, Західня Україна.

Похорон відбувся дня 12-го липня 1962 року з української католицької церкви св. Николая, на місцевий цвинтар св. Николая.

Горем прибита родина:
Дружина — МАРІЯ
Донька — ЛЕСЯ
Брат — МИХАЙЛО

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. Стефанії ДЗЯДІВ
Голови УПС в Джерзі Ситі
зложили $30.00 на цілі Наукового Осередку в Сарселі
СЕНЬЙОРИ І СТАРШІ ПЛАСТУНИ СТАНИЦІ в ДЖЕРЗІ СИТІ

О. Гайський

У ПРОСТІР

(Репортаж із пластових таборів)

Наші діти вирвалися з кам'яних лабет міста у простір природи; ми, клівлендці, тільки завдяки солідності наших автоводіїв — д-рів Дубицького й Павлишина — та американського „тирнпайку" можемо побороти простір між метрополією стейту Огайо і простором, у якому перебувають наші діти. „У простір" називається врешті найцікавіший із чотирьох пластових таборів на оселі „Новий Сокіл" біля Боффала.

Для мене поїздка на оселю принесла миле побачення після чотирьох років розлуки з цим „Скитом Пластовим" (я не перестану порівнювати красвиду „Нового Сокола" з карпатським Скитом Манявським).

Чи багато тут за ті чотири роки змінилося? Купелі-туші, з соняшним способом нагрівання води в рурах, із прикухонної зони перенесені в околицю новацьких таборів, праворуч в'їздової доріжки. В околиці таборів, над річкою, що висохла на перець, виросла чепурна дерев'яна паланка-палатка для найдрібніших новачок. Під проводом невтомного референта Відзнаки Фізичної Справности при Спортовій Централі Америки й Канади Антона Яцишина пластово-спортова братія попхала здорово вперед будову спортової площі. Позатим усе в давньому, крайовому вигляді. Без мін чудове, запашне „манявське" повітря чи не найздоровішої відпочинкової оселі в цій країні. Єдиний недогляд краси з боку природи: брак укпальної води. Мені здається, що купальний басейн не тільки підвищив — до ста відсотків заокруглив би вжиткову вартість оселі і сам кошти будови оплатив би. Оселю можна влітку, з винятком одного місяця, піднаймати для вакаційників поблизької боффалівської громади.

З персонажів попередніх років я не застав на „Новому Соколі" вічного команданта — інж. Пришляка, а далі популярного музиколога проф. Осипа Залеського й того коренастого лікаря-бльондина, з великим псом — але мене запевняли, що все це ще гряде. Так само не бачив я майстра-самітника, що побудував таборову капличку й інші споруди; не бачив інж. Богдана Пашківського — ревного технізатора „Нового Сокола".

Зате майже просто з авта я впав у широкі обійми свого вужчого краяна — інж. Володимира Приймака. Дев'ятнадцять років тому я востаннє бачив його в поїзді Ворохта-Станиславів: він їхав під ескортою, арештований німецькими „визвольниками" — мені припала роля „подати вістоньку" родині. Тепер Володька не під чоботом чужої влади — сам влада (на голові видимий знак: військова шапка-„пиріг"!). Та ще й яка влада — координаційний командант, генералісимус усіх чотирьох родів зброї: новаків, новачок, юнаків і юначок. Сьогодні, до речі, зміна варти: верховну командантуру переймає колишній актор Антін Антонишин, який своєю поставою, фізичною й духовою, заслуговує назви пластового Євгена Савойського.

Цей репортаж мав дістати підназоловок: „Про те, чого я не бачив у Новому Соколі"... З шости годин нашого побуту в оселі п'ять я з жінкою мусіли витратити на впорядкування того, що наш 8-річний новак-таборовий первак за тиждень „натаборив"... Ми тільки змислами підсвідомости сприймали калейдоскоп стоголосого таборового недільного життя: як від несподіванки побачення давні друзі, з охами і ахами собі в рамена впадали, як вигукували впорядчики, як під дзвенкіт посуди до їжі стосімдесятичленна братія „смач-но-го!" і „дяку-ю!" скандувала; як юначки в похід, на параду, до Боффала шикувалися; як безугавно гупав поблизу, на таборовій площі, м'яч. Коли ж ми, ледве теплі, покінчили роботу, Тосько Яцишин запряг мене робити реклямy-плякат на таборові спортові ігрища. Тільки надпрограмовому відкладенню нашого повороту на півгодини я завдячую змогу в темпі Мюнхгавзена оббігти всі чотири табори й засягнути язика про все.

Найрадіснішим спостереженням тут же ділюся з „Новим Світом". В своєму останньому числі цей журнал наголовком статті реторично питався: — Де наші астронавти? Відповідаємо: — Робляться на пластовій оселі „Новий Сокіл! Хто не вірить, хай піде й пересвідчиться сам. Пластовий новацький табір (46 учасників) зветься „У простір", — при чому розуміти треба міжплянетний простір, у який нещодавно літали американці Ґлени і Карпентер. Поодинокі рої звуться „Відкривець" („Діскаверер"), „Відгук", „Ванґард II" і „Ванґард III". Та це, не подумайте, тільки пуста мода — під кутом зазначеного назвами курсу-напрямку йдуть і зайняття таборовиків. А молодий бородатий командант табору Філько Старух викапаний український летунський маршал Бальбо.

Табір юнаків носить летунську назву „Скобин лет", а 34 членів його залоги поділяються на такі окремі рої, як „Орел", „Ястріб" і ще якась „жар-птиця", якої ближче тодішня стійка не вміла мені вияснити. Командантом табору є сам генералісимус Антонишин.

Якщо ви, читачу, гадаєте, що після такого летунського напруження зможете приземлитися принаймні в таборі юначок, стан: 36 душ, комендантка свіжоспечена вчителька гайскулу — Дарка Голубець — то ви дуже помиляєтеся. Над таборовими ворітьми вас зустрічає напис: „Лицарки нової ери", а поруч воріт — крилата, срібна, завбільшки в дозрілу людину, ракета!... Назви шатер: Весна, Літо, Осінь, Зима, як виявляється, звичайне маскування...

Тільки табір новачок, стан: 45 душ, командантка — Арета Борачок, дає вам змогу ступати піхотинськими ногами по землі. Якщо брати назву табору „Лімниця" й назви поодиноких роїв „Жабки", „Рибки", „Черепашки" — то тут маємо діло з водоземними. Яка іронія річки, що саме цього року висохла!?...

Моїх двоє таборовиків, що вперше відлучилися від хати й тата - мами, зустріли нас у діяметрально іншому настрої. Старша — доня, серед цілуів, не знала іншого страху, від того, що її передчасно заберуть додому. Її очі, її ціла постать співала парафразу відомої пісні про тоборування: „Лиши мене, мамо, у таборі!"... Натомість молодший на три роки синок — серед гірких сліз — співав протилежної: „Візьми мене, мамо, із табору!"... Він з усіма посварився - погнівався, погубив половину своїх речей, обшарпався — словом, Еней після знущань Юнони („заплакався і заридався, пошарпався, увесь порвався — на тім'ї начесав аж струп"...). Та й чи тільки мій синок такої співав?... Які нерозумні батьки, що на першу сльозу забирають свого „мученика" додому!?... Бо що жде його вдома? Де знайде він цю бальсамну атмосферу простору — природи, де знайде рідну атмосферу спільнотного життя з ровесниками? Певна річ, раптова зміна хатнього суперкомфорту й хухання на самостійність, простоту обстановки й об'єктивне практикування з боку зовнішнього світу може „простудити" душу дитини, що уявляла табір як „печений лід у Петрівку" — але забирати дитину додому в такому випадку, просто, гріх. Можливо, коло найменших - початниківців повинно бути більше впорядчиків, можливо, тут краще з ділом справилась би досвідчена жінка, що до певної міри заступала б маму. В крайньому випадку, хай батько - мати привезуть собі шатро й живуть - вакаціонують тут же, поблизу свого таборовика, робіть, що знаєте — тільки не забирайте дитини з її раю на землі й кузні характерів.

Що всі нещастя й жалі дитини несерйозні, виявляється наприкінці переконувань: усі нещасники врешті решт весело бавляться й заявляють усім стрічним друзям і, недавнім ще „недругам", що „люблять табір" і не їдуть додому.

Наш пів-денний побут у таборі кінчається подвійним „гепі — енд"-ом. Саме в час, як ми докінчуємо переконувати своїх бунтарів у потребі їхнього дальшого побуту в таборі, над оселею появляється літак. Знижуючися все більше й більше, залізний птах робить кількадесять почесних рунд, а далі опускає картонного листа — і зникає. Можна уявити радощі всіх „відкривців", „ванґардів", „жабок", „рибок" і „черепашок", що прожогом кинулися до місця, де впав лист. „Тату!, Мамо!" — летунська пошта, просто з літака! — ґукали вони наввипередки, з такими ж радощами, як ми колись уперше молока просто від корови напившись. На картонному листі так і писалося: — Ер Мейл Спешел делівері, — а далі по-українському: „Сердечний привіт для пластунів від д-ра Кіндрата"...

— Бачите — кажемо своїм бунтарям, — а ви хотіли з табору втікати... які ж з вас „відкривці?", — Глен і Карпентер не плакали, як у простір летіли. Наші „мученики" засоромлено переглянулися й у туж мить дременули навперегони. То був видимий знак нашої і їхньої перемоги: ці вже хотітимуть тільки до, але ніколи геть з табору.

„Новий Сокіл", Ню Коллинс, Ню Йорк, липень, 1962

СОБАКА — ГЕРОЙ 1962 РОКУ

165-фунтовий пес - бернардин Беґґар із трилітнім хлопчиком Боббі Мічеллом з Сакраменто в Каліфорнії, що його він вирятував від утоплення в Американській Ріці. Дня 1-го серпня відбудеться в Шикаґо прийняття, на якому Беґґар одержить золоту медалю і бонди ЗДА на суму 1.000 долярів.

Подарунки для през. Кеннеді і полк. Ґленна

Будівельний інженер п. Захар Борисполець, що прибув до Америки в 1957 р. з Бельгії, проживши перед тим на еміграції в Югославії 40 років, працюючи на дозвіллі, випалив на дереві оригінальні портрети президента Джана Ф. Кеннеді та космонавта полк. Джана Ґленна і вислав їм у дарунок з дедикаціями. На звороті портрета президент Кеннеді п. З. Борисполець написав: „Високодостойному Панові Президентові, Керманичеві наймогутнішої і найвільнішої в світі країни, на яку з надією звернені очі мого поневоленого російським комунізмом українського народу, з вдячністю презентую цей образ в рамі, виконаний в українському народному стилі". Також полк. Ґленнові, „новітньому Колюмбові", випалив на зворотному боці портрета п. Борисполець відповідну дедикацію.

Комітет експертів остерігає проти азійської інфлюенци

Вашинґтон. — Комітет експертів остерігає головного лікаря ЗДА Лютера Л. Террі про те, що цієї зими 1962-1963 можлива є пошесть азійської інфлюенци, далеко лютіша від тієї, яка почала була лютувати на початку цього року і спричинила смерть 20,000 осіб. Генеральний лікар Террі заалярмував фармацевтичні фірми, щоб приспішили продукцію вакцини для щеплення проти інфлюенци. Щепитися повинні проти цієї недуги всі особи у віці понад 45 років, вагітні матері і ті молодші особи, які нездужають на хронічні недуги. Щеплення повинно початися після 1-го вересня і повинно бути закінчене до половини грудня. Експерти рекомендують два щеплення у відстані двох місяців. Але ті особи, які вже щепилися проти інфлюенци, потребують тільки одного щеплення — підсилювача. Цього року була інфлюенца Б, яка є лагідніша від інфлюенци А, до якої належить азійська інфлюенца. В 1957-58 році вмерло від азійської інфлюенци 60,000 американців, а в 1960 р. — 26,000 осіб.

Короткі вістки

● **Населення міста Копенгаґи в Данії** вітало оваційно кол. президента ЗДА Айзенгавера, його дружину і внуків, після їхнього прибуття з Парижу. Айзенгавер залишиться в Данії чотири дні. З Данії він поїде до Штокгольму у Швеції, де виголосить промову на міжнародній конференції вчителів.

● **Фірма Дженерал Моторс** розсилає своїм продавцям авт 1.350,000 примірників книжечки про те, щоб люди купували собі пояси до авт, та щоб прив'язували себе ними під час їзди автом, бо це є єдиний засіб до того, щоб зменшити число нещасливих автомобільних випадків.

● **100 моряків**, між якими будуть і офіцери, в найближчому тижні мають почати двотижневе життя в протирадіяційному сховищі, що збудоване коло Ветезди в стейті Мериленд. Вони мають випробувати життя в схованці під час гарячої погоди. В лютому сотка моряків випробовувала сховище під час холодної погоди.

● **Провідник республіканців** в Сенаті сенатор Меккінлі Дірксен заявив, що президент Кеннеді не потребує більше демократів в Конґресі, як він про це казав на пресовій конференції, але Президентові треба кілька добрих законопроектів.

Зі спорту

МІЖНАРОДНА ФУТБОЛЬНА ЛІГА

Минулої неділі, 22 липня, відбулися ось такі змагання Міжнародної Футбольної Ліги:

„Белененсес", Портуґалія — „Панатінайкос", Греція 5:1.

„Вінер С. К.", Австрія — „Ельфсборґ", Швеція 5:2.

Змагання портуґальців та греків почалися в бурю та громовицю, а в другій півгрі були перервані на більше як 20 хвилин через бійку публіки та змагунів та гриці. Портуґальці були без сумніву кращими і давали собі краще раду з мокрим грищем. Звичайно дуже швидкі греки мали більше клопоту з розмоклим тереном. „Белененсес" після цієї перемоги дальше веде в показнику другої групи М. Ф. Ліґи з точками 7:1.

Австрійці з Відня пописалися з зустрічі зі Шведами та перемогли їх переконливо, задержуючи цим дальше для себе можливість здобути ще перше місце цієї групи. На наступну неділю власне відбудуться змагання між портуґальцями і австрійцями, які вирішать першуна другої групи М. М. Ліґи і фіналіста, який матиме розіграти двоє змагань з чемпіоном першої групи, бразилійською дружиною „Америка".

Змагання М. Ф. Ліґи в наступну неділю, 29 липня, на грищі „Трайборо Стадіону" в Ню Йорку:

„Овієдо", Еспанія — „Панатінайкос", Греція, о год. 2.30

„Белененсес", Портуґалія — „Вінер С. К.", Австрія, о год. 4.30.

Посмертні згадки

ВАСИЛЬ ЛИСОГІР, член Т-ва ім. Тараса Шевченка, Відділ 484 УНСоюзу в Ютиці, Н. Н., по 18 літній недузі упокоївся в Бозі, на 70-му році життя, в дні 11-го липня 1962 р. Покійний народився в селі Красносільці, Збаражського повіту на Україні. Полишив в смутку дружину Анну, синів Петра і Михайла, дочку Євгенію та брата Семена в Україні. До Америки приїхав молодим юнаком в 1912 році і осілився в Ютиці. В 1914 році оженився з Анною з дому Лобас. До УНСоюзу вступив в 1916 році, і був співосновником 58 Відд. в Ютиці, а також відділовим секретарем до 1928 року, в міжчасі був делеґатом Союзової Конвенції в Рочестері. Похорон відбувся 14-го липня 1962 р., з церкви св. ап. Петра і Павла при участи родини й знайомих на цвинтар при Вуд Ровд, Вайсборо, Н. Н.
Вічна Йому Пам'ять!
В. Запаранюк, секр.

ТАРЗАН, ч. 4879. Крик джунґлів!

Смерть здавалася бути неминучою, коли божевільні канібали прискакували щораз то ближче до Тарзана і Вілліямса.

Але тоді, далеко з заплутаних таємничих джунґлів пронісся різкий крик...

І зараз у відповідь відозвався крик із тремтячих уст мавполюда.